

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/55/2019
Identifikačné číslo spisu: 8018200275
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8018200275.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD. v právnej veci žalobcu C. C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. C. XXXX/X, XXX XX D., právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Dobšinského 12, 811 05 Bratislava, IČO: 47 238 232, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústredie, ul. 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej zo dňa 15.03.2018 č. 26605-3/2018-BA, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/32/2018-66 zo dňa 29. januára 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/32/2018-66 zo dňa 29. januára 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd alebo správny súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 8Sa 32/2018-66 zo dňa 29. januára 2019 podľa § 191 ods. 1 písm. c/, d/, ods. 3 písm. a/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie, ul. 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava č. 26605-3/2018-BA zo dňa 15.03.2018 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné č. 700-2910814617-GC04/2017 zo dňa 16. augusta 2017 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal nárok na úplnú náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd mal z administratívneho spisu žalovanej preukázané, že Sociálna poisťovňa, pobočka Humenné ako prvostupňový orgán vydala rozhodnutie č. 700-2910814617-GC04/17 zo dňa 16. augusta 2017, ktorým podľa § 144 ods. 1 zákona

v znení zákona č. 572/2009 Z. z., § 152a zákona v znení neskorších predpisov a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmy bod zákona v znení zákona č. 43/2004 Z. z. predpísala žalobcovi za obdobie január 2009, február 2009, marec 2009, apríl 2009, máj 2009, jún 2009 poistné na nemocenské poistenie v sume 78 EUR, poistné na starobné poistenie v sume 318,60 EUR, poistné na invalidné poistenie v sume 106,20 EUR a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 59,70 EUR (ďalej len „poistné“), spolu v sume 562,50 EUR. Prvostupňový orgán kontrolou odvodu poistného zistil, že žalobca poistné za mesiace január 2009 až jún 2009 neodviedol vôbec, čím vznikla dlžná suma poistného spolu vo výške 562,50 EUR, porušením ustanovenia § 128 ods. 1 písm. c/, ods. 2 písm. c/, ods. 3 písm. c/ zákona, § 128 ods. 11 písm. b/ zákona v znení zákona č. 43/2014 Z. z., § 141 ods. 1 a § 143 ods. 1 prvá veta, § 26 ods. 1, § 27 ods. 1 a § 28 ods. 1 zákona č. 43/2004 Z. z. O odvolaní žalobcu proti uvedenému rozhodnutiu rozhodla žalovaná rozhodnutím č. 26605-3/2018-BA zo dňa 15. marca 2018 podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení tak, že vypustila text:“§ 152a zákona v znení neskorších predpisov“, v ostatnom rozhodnutí Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné, potvrdila.

3. Ďalej krajský súd zistil, že Slovenská lekárska komora vydala dňa 23.1.2006 žalobcovi licenciu číslo: L1A/PO/0754/05 na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolání lekár, v odbore: ortopédia. Žalobca bol registrovaný v Sociálnej poisťovni ako samostatne činná osoba od 1. októbra 1998 do 30. júna 2009. Prešovský samosprávny kraj rozhodnutím č. 3447/2007/ODDZ-JUR zo dňa 25. mája 2007 vyhovel žiadosti žalobcu a rozhodnutie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii, v odbore: ortopédia č. 2374/2006/OZ-JUR zo dňa 13.3.2006, vydané Prešovským samosprávnym krajom zrušil dňom 30. júna 2007. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné číslo: 700-136/2016 zo dňa 5. decembra 2016 prvostupňový orgán rozhodol, že „Samostatne zárobkovo činnéj osobe C.. C. C. nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2007 a zaniklo dňa 30. júna 2009.“ Predmetné rozhodnutie prvostupňového orgánu bolo v rámci odvolacieho konania potvrdené rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie číslo: 25022-3/2017-BA zo dňa 30. mája 2017.

4. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím preskúmal v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 461/2003 Z. z. alebo zákon o sociálnom poistení) citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 209 ods. 1, 2, 3, 4, § 5 písm. c/ v znení zákona č. 310/2006 Z. z., § 14 ods. 1 písm. b/ v znení zákona č. 555/2007 Z. z., § 21 ods. 1 v znení zákona č. 555/2007 Z. z., uvedeného zákona, v spojení s právnou úpravou ustanovenou v § 3 ods. 4 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 351/2005 Z. z. účinného od 1. septembra 2005 (ďalej len zákon č. 578/2004 Z. z. alebo zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti), postupom podľa právnej úpravy ustanovenej v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku a dospel k záveru o dôvodnosti žaloby v prípade žalobcu.

5. V zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 22 ods. 2 a § 23 ods. 2 SSP krajský súd uviedol, že posudzoval žalobu žalobcu ako fyzickej osoby majúcej charakter žaloby v sociálnych veciach neformálne a aj nad rámec žalobných dôvodov. Poukazom na to, že hoci na konanie a rozhodovanie žalovanej sa podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní - zákon č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) uviedol, že platia preň ústavné princípy a všeobecné zásady vzťahujúce sa na konanie orgánov verejnej správy v zmysle Rezolúcie (77) 31 Výboru ministrov RE, vrátane práva na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníka ako základného práva vyplývajúceho z článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nielen pre konania súdne (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 83/93), práva na dostatočné, zrozumiteľné a logické odôvodnenie rozhodnutia, ako aj princípu predvídateľnosti rozhodnutia.

6. Z obsahu spisového materiálu krajský súd považoval za zrejmé, že v danom prípade, vzhľadom na časový odstup medzi skutočnosťami, z ktorých žalovaná a prvostupňový správny orgán vychádzali, a vydaním prvostupňového rozhodnutia (8 rokov) ide o rozhodnutie bez pochybností nepredvídateľné,

naviac, z hľadiska zrozumiteľného vysvetlenia dôvodu vydania rozhodnutia, ozrejmenia úvah správneho orgánu pri hodnotení dôkazov a aplikácii právnych predpisov trpiace obsahovými nedostatkami a nezodpovedajúce požiadavkám ustanovenia § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení - odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje, z čoho správny orgán bez ďalšieho vysvetlenia vyvodzoval, že žalobca má postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby aj po 30.06.2007. Krajský súd konštatoval, že napadnuté rozhodnutie vo svojom odôvodnení neobsahuje základné skutočnosti a náležitosti, ktoré vyžaduje ustanovenie § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Poukázal na to, že rozhodnutie žalovanej ako odvolacieho orgánu obsahuje širšie skutkové a právne zdôvodnenie, avšak vzhľadom na obsahové nedostatky prvostupňového rozhodnutia je však aj jej rozhodnutie potrebné považovať za arbitrárne.

7. Vo vzťahu k právnemu posúdeniu veci krajský súd uviedol, že nielen z vyjadrení a podaní účastníkov v tomto konaní je známe, že súdna prax nie je vo vzťahu k danej problematike jednotná a ustálená, čo sa prejavuje v rozdielnych výstupoch všeobecných súdov v obdobných súdnych sporoch, pričom doposiaľ v tomto smere nebolo prijaté pre rozhodovanie záväzné stanovisko. Z uvedeného dôvodu krajský súd pri posudzovaní veci zohľadňoval nielen logický význam ustanovení zákona, ale aj účel súvisiacej právnej úpravy a samotného nemocenského a dôchodkového poistenia (primárne je ním zabezpečenie lekárskej starostlivosti a finančné zabezpečenie občanov v nepriaznivých životných obdobiach), naplnenie ktorého v danom prípade rozhodnutím správnych orgánov vo veci aj vzhľadom na už konštatovaný časový odstup zjavne nebolo sledované. Krajský súd konštatoval, že žalobca bol pre účely sociálneho poistenia ako samostatne zárobkovo činná osoba posudzovaný na základe rozhodnutia vydaného Prešovským samosprávnym krajom na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii, v odbore: ortopédia č. 2374/2006/OZ-JUR zo dňa 13.3.2006. Logickým potom je záver, že zánikom tohto povolenia dňom 30.06.2007 na základe rozhodnutia Prešovského samosprávneho kraja č. 3447/2007/ODDZ-JUR zo dňa 25. mája 2007 boli naplnené podmienky aj pre zánik povinného poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Nie je súčasne dôvodná právna konštrukcia, podľa ktorej okamihom zániku tohto povinného poistenia „nastúpil“ iný dôvod povinného poistenia spočívajúci v skutočnosti, že žalobca v tom čase bol držiteľom licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Licencia L1A je podľa § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. dokladom, na základe ktorého je možný výkon zdravotníckeho povolania jednou z jeho foriem, ktorý (výkon zdravotníckeho povolania) nie je dôvodné stotožňovať s vykonávaním činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení. Samotná licencia pre výkon samostatnej zdravotníckej praxe jej držiteľom nepostačuje, ako to podľa názoru súdu vyplýva už z definície obsiahnutej v ust. § 10 ods. 1 a 2 zák. č. 578/2004 Z. z., podľa ktorej samostatná zdravotnícka prax je poskytovaním zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ - t.j. osoba poskytujúca zdravotnú starostlivosť na základe povolenia, alebo na inom mieste ako v zdravotnom zariadení.

8. Podľa názoru krajského súdu primárnou otázkou, ktorú bolo potrebné v tomto konaní vyriešiť bola otázka, či žalobca vykonával v čase od 30.06.2007 činnosť lekára ako samostatne zárobkovo činná osoba. Krajský súd konštatoval, že povinnosťou Sociálnej poisťovne pobočky ako prvostupňového správneho orgánu bolo zistiť, z čoho vlastne príjmy za obdobie od 30.06.2007 do 30.6.2009 pozostávali. Preskúmaním postupu a rozhodnutia žalovanej nebolo preukázané, či žalobca ako fyzická osoba, ktorej bola udelená licencia podľa § 68 ods. 1 zákona číslo 578/2004 Z. z. túto licenciu aj využívala v období od júna 2007. Túto skutočnosť bolo potrebné dôkladne zisťovať a to ešte predtým, ako sociálna poisťovňa ústredie, ako odvolací orgán dospela k záveru, že poistenie u žalobcu nezaniklo k 30.06.2007, ale až k 30. 06. 2009. Nezaoberali sa tým, že až po 8 rokoch bolo vydané rozhodnutie prvostupňovým orgánom č. 700-2910814617-GC04/17 zo dňa 16. augusta 2017, ktorým bolo predpísané žalobcovi za obdobie január 2009 až jún 2009 poistné na nemocenské poistenie v sume 78 EUR, poistné na starobné poistenie v sume 318,60 EUR, poistné na invalidné poistenie v sume 106,20 EUR a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 59,70 EUR (ďalej len „poistné“), spolu v sume 562,50 EUR. Správny súd mal za to, že žalovaná ani I. stupňový správny orgán tejto otázke nevenovali dostatočnú pozornosť, keď zo zisteného skutkového stavu nebolo možné vyvodit' správny právny záver, ktorý ani správne orgány a ani žalovaná vo svojom rozhodnutí nemohla odôvodniť, pretože táto základná otázka v danom konaní, ani v konaní predchádzajúcom nebola zodpovedaná.

9. K aplikácii ustanovenia § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení správny súd uviedol, že k zániku poistenia podľa tohto ustanovenia dochádza len v prípade, ak by status SZČO bol zachovaný, čo v danom prípade nie je, pretože žalobcovi na základe rozhodnutia Prešovského samosprávneho kraja č. 3447/2007/ODDZ-JUR zo dňa 25. mája 2007 bolo žalobcovi zrušené rozhodnutie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v nešťátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii, v odbore: ortopédia č. 2374/2006/OZ-JUR zo dňa 13.3.2006, dňom 30.06.2007. Konštatoval, že po uvedenom čase žalobca nevykonával činnosť SZČO, pretože na vykonávanie tejto činnosti sa vyžaduje oprávnenie povolenie Prešovského samosprávneho kraja, ktoré už v čase od 30.06.2007 ako SZČO nemal. Správny súd zdôraznil, že predovšetkým je povinnosť všetkých orgánov štátnej moci svojou činnosťou naplňovať legitímne očakávanú predstavu jednotlivca o právnom štáte, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je právna istota, poukazom na to, že s princípom právnej istoty logicky korešponduje zásada rozhodovať v obdobných veciach rovnako, v ktorej súvislosti dal do pozornosti judikatúru NS SR v obdobných veciach - rozhodnutie NS SR 1Sžso/38/2010 zo dňa 13.09.2011, ako aj rozhodnutie 4Sžso/63/2009 z 28.04.2010.

10. Správny súd dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správnych orgánov vo vzťahu k žalobkyni (zrejme k žalobcovi) nie sú v súlade so zákonom, a preto rozhodnutie zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP, pretože vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia a písm. d/, pretože je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Správny súd vyslovil názor, že rozhodnutie žalovanej, ktoré je predmetom prieskumu v tomto konaní je vydané v rozpore so zákonom aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže správne orgány sa nevysporiadali so skutočnosťou, či žalobca vykonával činnosť SZČO, teda či spadal ako poistenec pod režim poistenia podľa § 21 ods. 1 v spojení s ustanovením § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, a preto správny súd tiež zrušil podľa § 191 ods. 3 písm. a/ rozhodnutie I. stupňového správneho orgánu, ktoré mu predchádzalo. V ďalšom konaní uložil žalovanej a I. stupňového správneho orgánu povinnosť zaoberať sa aj právnou otázkou, či by žalobca mohol vykonávať SZČO len na základe licencie L1A vydanéj lekárskou komorou, keďže na základe rozhodnutia Prešovského samosprávneho kraja č. 3447/2007/ODDZ-JUR zo dňa 25. mája 2007 bolo žalobcovi zrušené rozhodnutie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v nešťátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii, v odbore: ortopédia č. 2374/2006/OZ-JUR zo dňa 13.3.2006 dňom 30.06.2007, ako aj zistiť, z čoho vlastne príjmy za obdobie od 30.06.2007 do 30.6.2009 pozostávali, poukazom na to, že tieto skutočnosti bolo potrebné dôkladne zisťovať ešte predtým, ako sociálna poisťovňa dospela k záveru, že poistenie u žalobcu nezaniklo k 30.06.2007, ale až k 30.06.2009.

11. O trovách konania správny súd rozhodol tak, že žalobcovi, ktorý mal v konaní úspech priznal právo na plnú náhradu trov konania podľa ust. § 167 ods. 1 SSP, o výške ktorých rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

II.

Kasačná sťažnosť žalovanej

12. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Navrhovala, aby najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/32/2018-66 zo dňa 29. januára 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

12.1. V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalovaná vyslovila svoj nesúhlas s právnym posúdením a odôvodnením krajského súdu. Poukazom na argumentáciu správneho súdu vo vzťahu k statusu žalobcu ako samostatne zárobkovo činnej osoby žalovaná považovala právne posúdenie správneho súdu za nesprávne. Zdôraznila, že predmetom tohto súdneho konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej vo veci predpísania poistného za obdobie január až jún 2009 v celkovej sume 562,50 euro, a preto podľa jej názoru bolo povinnosťou krajského súdu preskúmať, či rozhodnutím, napadnutým

správnou žalobou, žalovaná rozhodla o predpísaní poistného v súlade s hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi, t. j. v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010. V danej súvislosti žalovaná poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžsk/5/2017 zo dňa 30. mája 2018. Žalovaná tiež zdôraznila, že primárna otázka, t.j. otázka právneho postavenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia bola posúdená a zodpovedaná v samostatnom konaní, ktoré predchádzalo konaniu vo veci predpísania poistného. Žalovaná uviedla, že Sociálna poisťovňa pobočka Humenné rozhodnutím č. 700-136/2016 zo dňa 5. decembra 2016 rozhodla tak, že samostatne zárobkovo činnnej osobe C. C. C. - žalobcovi nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2007 a zaniklo dňa 30. júna 2009. Na základe odvolania žalobcu proti tomuto rozhodnutiu Sociálna poisťovňa ústredie rozhodnutím č. 25022-3/2017-BA uvedené prvostupňové rozhodnutie potvrdila a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 8. júna 2017. Nadobudnutím právoplatnosti predmetného rozhodnutia bol konečným spôsobom upravený status žalobcu na účely sociálneho poistenia, a preto nemôže byť opätovne posudzovaný v následnom konaní. V danej súvislosti žalovaná poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/1/2015 zo dňa 28. septembra 2016 a tiež na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/23/2013 zo dňa 27. novembra 2013.

12.2. Žalovaná trvala na svojom právnom názore, ktorý vychádza z právoplatného rozhodnutia žalovanej v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne pobočka Humenné vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, že žalobcovi, ktorý bol v spornom období držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A/PO/0754/05) nezaniklo dňa 30. júna 2007 povinné poistenie, ale povinné poistenie žalobcovi zaniklo dňa 30. júna 2009, keďže žalobca mal v spornom období postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby a v rozhodujúcom období dosiahol príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktorý mu zakladal povinné poistenie, bol žalobca povinný v spornom období platiť a odvádzať poistné v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na to, že žalobca si svoju zákonnú odvodovú povinnosť v spornom období nesplnil, Sociálna poisťovňa pobočka Humenné bola povinná podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov žalobcovi poistné predpísať.

12.3. Žalovaná poukazom na právnu úpravu § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. účinnú do 31. decembra 2010 vo vzťahu k statusu samostatne zárobkovej činnnej osoby vyslovila názor, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sa považuje za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a zakladá jej držiteľovi status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010. Žalovaná poukazom na právnu úpravu zákona č. 578/2004 Z. z. ďalej vyslovila právny názor, že výkon činnosti na základe licencie typu L1A nie je podmienený vydaním povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, resp. povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Tvrdila, že v čase, kedy žalobca zrušil povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti bol aj držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 zákona č. 578/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov č. L1A/PO/0754/05 vydanéj Slovenskou lekárskou komorou, preto zrušenie povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti dňom k 30. júna 2007 rozhodnutím Prešovského samosprávneho kraja č. 3447/2007/ODDZ-JUR zo dňa 25. mája 2007 nespôsobilo zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, majúc za to, že povinné poistenie žalobcovi zaniklo podľa § 21 ods. 1 uvedeného zákona až 30. júna 2009, vzhľadom na to, že v rozhodujúcom období, t.j. v roku 2008 nedosiahol príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, relevantný na vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia od 1. júla 2009. Žalovaná poukázala tiež na to, že pri posudzovaní vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nie je rozhodujúce, na základe akého oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu dosiahla samostatne zárobkovo činná osoba príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Uviedla, že rozhodujúca je len tá skutočnosť, že fyzická osoba, ktorá spĺňa právnu definíciu samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia dosiahla v rozhodujúcom roku príjem podľa § 6 ods. 1 a 2

zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

12.4. Odvolávanie sa krajského súdu na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/38/2010 z 13. septembra 2011 a rozsudok sp. zn. 4Sžso/63/2009 zo dňa 28. apríla 2010 žalovaná považovala za zavádzajúce. Uviedla, že uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sa netýkajú obdobnej veci, keďže v prípade, ktorý je predmetom tohto konania žalovaná nepovažuje žalobcu za samostatne zárobkovo činnou osobu na účely sociálneho poistenia na základe licencie L1C, ale na základe licencie k L1A, ktorej bol žalobca v spornom období držiteľom. V danej súvislosti sa žalovaná odvolávala na posudzovanie právneho postavenia, napr. advokátov, stavebných inžinierov, architektov, zdôrazniac, že zákon č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov neustanovuje žalovanej povinnosť rozhodovať podľa „účelu“. Žalovaná tiež poukázala na to, že je povinná striktnie dodržiavať ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov vo vzťahu ku všetkým účastníkom právnych vzťahov sociálneho poistenia tak, aby nedošlo k diskriminácii určitej skupiny, resp. jednotlivcov, ktorí sú účastníkmi týchto právnych vzťahov. V danej súvislosti poukázala na rozsudok 9Sžsk/16/2018 z 26. septembra 2018.

12.5. Žalovaná namietala tiež právny záver krajského súdu uvedený v bode 60 napadnutého rozsudku. Vyslovila názor, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne pobočka Humenné nie je možné považovať za nepredvídateľné. Ďalej uviedla, že rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne spolu s rozhodnutím žalovanej je potrebné považovať za jeden celok, dajúc do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/57/2013 z 18.11.2014. Zdôraznila, že v zmysle § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. žalovaná nemala povinnosť dať odpoveď na každú vznesenú námietku, v ktorej súvislosti upriamila pozornosť na rozhodnutie Krajského súdu Nitra sp. zn. 11S/225/2015 z 19. októbra 2016 a sp. zn. 11S/159/2015 zo dňa 7. decembra 2016.

12.6. Záverom žalovaná trvala na tom, že keďže otázka právneho postavenia žalobcu na účely sociálneho poistenia, ktorou sa krajský súd primárne zaoberal bola právoplatne vyriešená rozhodnutím žalovanej č. 25022-3/2017 - BA zo dňa 30. mája 2017, t. j. ešte pred rozhodnutím vo veci predpísania poistného, ktoré je predmetom tohto súdneho konania, zastáva právny názor, že krajský súd sa nemohol opätovne zaoberať touto otázkou, ale mal preskúmať zákonnosť napadnutých rozhodnutí žalovanej vo veci predpísania poistného, vydaných ako dôsledok neplnenia zákonnej odvodovej povinnosti žalobcu.

III.

Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti žalovanej

13. Kasačná sťažnosť žalovanej bola žalobcovi doručená dňa 16. 4. 2019. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril tak, že nesúhlasil s dôvodmi, ktorými žalovaná namietala nezákonnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Navrhoval, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovanej ako nedôvodnú zamietol.

13.1. V dôvodoch vyjadrenia uviedol, že aby žalobca mohol byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu pre účely sociálneho poistenia s povinnou účasťou na sociálnom poistení nespĺňa podmienku podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a to dosahovanie príjmu z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Poukázal na účel zákonodarcu, ktorý účasť osoby na povinnom sociálnom poistení viaže na kumulatívne splnenie dvoch podmienok a to je status samostatnej zárobkovej činnnej osoby a výkon zárobkovej činnosti, ktorý žalobcovi z licencie L1A neplynul. Žalobca tvrdil, že licenciu nevyužíval a teda licencia mu automaticky nezakladala bez ďalšieho účasť na povinnom sociálnom poistení. Žalovaný v konaní nepreukázal, že žalobca po 30. 6. 2006 dosahoval príjmy ako samostatne zárobkovo činná osoba, v ktorej súvislosti upriamil pozornosť na rozhodnutie Ústavného súdu SR II. ÚS 426/2012. Žalobca ďalej uviedol, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe oprávňuje držiteľa na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov, avšak licencia nezakladá status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Vytýkal Sociálnej poisťovne, že sa vôbec nezaoberala ustanoveniami zákona č. 578/2004 Z. z. Poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 10 zákona č. 578/2004 Z. z. žalobca uviedol, že vždy poskytoval zdravotnú starostlivosť na podklade rozhodnutí

príslušného samosprávneho kraja. Namietal, že žalovaný vôbec nevzal do úvahy, že samostatnou zdravotníckou praxou sa rozumie poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia, pričom žalobca nikdy neposkytoval zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

13.2. Ďalej žalobca uviedol, že pokiaľ žalovaný v kasačnej sťažnosti poukazuje na viacero rozhodnutí krajských súdov v obdobných veciach, opomenul uviesť, že voči všetkým uvedeným rozhodnutiam bola podaná kasačnú sťažnosť a taktiež, že v obdobných veciach boli vydané rozsudky, ktorými boli rozhodnutia Sociálnej poisťovne ústredie zrušené. V danej súvislosti žalobca poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne, Krajského súdu v Prešove, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Banskej Bystrici. Záverom žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžsk/33/2017 zo dňa 19. 2. 2019.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), v rozsahu námietok žalovanej uvedených v kasačnej sťažnosti, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

15. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/32/2018-66 zo dňa 29. januára 2019, ktorým krajský súd podľa § 191 ods. 1 písm. c/, d/, ods. 3 písm. a/ SSP rozhodnutie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie č. 26605-3/2018-BA zo dňa 15.03.2018 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné č. 700-2910814617-GC04/2017 zo dňa 16. augusta 2017 zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

16. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

17. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu - Sociálna poisťovňa ústredie č. 26605-3/2018-BA zo dňa 15.03.2018, ktorým rozhodnutím žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné č. 700-2910814617-GC04/2017 zo dňa 16. augusta 2017 zmenila tak, že z výrokovej časti vypúšťa text: „ § 152a zákona v znení neskorších predpisov“ a v ostatnom prvostupňové správne rozhodnutie potvrdila. Uvedeným prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Humenné podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 572/2009 Z. z., § 152a tohto zákona a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z., predpísala žalobcovi za obdobie január 2009, február 2009, marec 2009, apríl 2009, máj 2009, jún 2009, poistné na nemocenské poistenie v sume 78 EUR, poistné na starobné poistenie v sume 318,60 EUR, poistné na invalidné poistenie v sume 106,20 EUR a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 59,70 EUR, spolu v sume 562,50 EUR.

18. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva

je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

19. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení a na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

20. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite nepostupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou nevykonal v súlade s právnou úpravou zákona č. 461/2003 Z. z., dospejúc k predčasnemu záveru, že rozhodnutie žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím boli vydané v rozpore so zákonom o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

21. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvorí administratívny spis žalovanej a právnej úpravy zákona o sociálnom poistení kasačný súd zistil, že medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné, či Sociálna poisťovňa predpísala žalobcovi dlžné poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za označené obdobie v roku 2009 v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. v platnom znení.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

22. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je

zvrchovaný, demokratický a právny štát.

23. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

24. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

25. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

26. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej v preskúmanom konaní v danej veci bolo preukázané, že Sociálna poisťovňa, pobočka Humenné rozhodnutím č. 700-2910814617-GC04/17 zo dňa 16. augusta 2017 podľa § 144 ods. 1 zákona v znení zákona č. 572/2009 Z. z., § 152a zákona v znení neskorších predpisov a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmy bod zákona v znení zákona č. 43/2004 Z. z. predpísala žalobcovi za obdobie január 2009, február 2009, marec 2009, apríl 2009, máj 2009, jún 2009 poistné na nemocenské poistenie v sume 78 EUR, poistné na starobné poistenie v sume 318,60 EUR, poistné na invalidné poistenie v sume 106,20 EUR a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 59,70 EUR (ďalej len „poistné“), spolu v sume 562,50 EUR. O odvolaní žalobcu proti uvedenému rozhodnutiu rozhodla žalovaná rozhodnutím č. 26605-3/2018-BA zo dňa 15. marca 2018 podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení tak, že vypustila text: „...§ 152a zákona v znení neskorších predpisov“, v ostatnom rozhodnutí Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné, potvrdila. Uvedeným rozhodnutiam Sociálnej poisťovne, ktorými žalobcovi predpísala dlžné poistné za obdobie január až jún 2009 predchádzali rozhodnutia Sociálnej poisťovni o zániku povinného sociálneho poistenia žalobcovi. Sociálna poisťovňa pobočka Humenné rozhodnutím č. 700-136/2016 zo dňa 5. decembra 2016 rozhodla tak, že samostatne zárobkovo činnej osobe C.. C.M. C. - žalobcovi nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2007 a zaniklo dňa 30. júna 2009. Na základe odvolania žalobcu proti tomuto rozhodnutiu Sociálna poisťovňa ústredie rozhodnutím č. 25022-3/2017-BA uvedené prvostupňové rozhodnutie potvrdila a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 8. júna 2017.

27. Rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti (§ 209 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.).

28. Doručené rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať, je právoplatné. Rozhodnutie je vykonateľné, len čo uplynie lehota na plnenie. Ak v rozhodnutí nie je uložená povinnosť na plnenie,

rozhodnutie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť (§ 213 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z.).

29. Skutkové zistenia v preskúmvanej veci potvrdzujú, že predmetom súdneho prieskumu sú rozhodnutia Sociálnej poisťovne v oboch stupňoch, ktorými Sociálna poisťovňa predpísala žalobcovi ako poistencovi za obdobie január až jún 2009 poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie v sume a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej sume 562,50 EUR. Rozhodnutiam Sociálnej poisťovne, ktorými žalobcovi predpísala dlžné povinné sociálne poistné predchádzali rozhodnutia Sociálnej poisťovni v oboch stupňoch, ktorými rozhodla tak, že C. C. C. - žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2007 a zaniklo dňa 30. júna 2009. Rozhodnutie Sociálnej poisťovne o zániku sociálneho poistenia žalobcovi nadobudlo právoplatnosť dňa 8. júna 2017. Z uvedených skutkových okolností teda vyplýva, že otázka právneho postavenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnéj osoby na účely sociálneho poistenia bola právoplatne posúdená a zodpovedaná v samostatnom konaní, ktoré predchádzalo konaniu vo veci predpísania poistného. Pokiaľ právoplatnými rozhodnutiami Sociálnej poisťovne bolo rozhodnuté o zániku povinného sociálneho poistenia k určitému dňu, nadobudnutím právoplatnosti takéhoto rozhodnutia, bolo konečným spôsobom rozhodnuté o statuse žalobcu ako samostatne zárobkovo činnéj osoby na účely sociálneho poistenia, a preto otázka jeho statusu nemôže byť opätovne posudzovaná v následnom konaní o predpísaní dlžného sociálneho poistenia.

30. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu najvyšší súd mal preukázať, že krajský súd sa skutkovou okolnosťou vyplývajúcou z administratívneho spisu žalovanej o existencii rozhodnutí Sociálnej poisťovne o zániku sociálneho poistenia žalobcu nijak nezaoberal. Krajský súd upriamiac pozornosť na otázku právneho postavenia žalobcu na účely sociálneho poistenia, napriek tomu, že táto otázka bola právoplatne vyriešená, nechal bez povšimnutia skutkové zistenia predkladané v preskúmvajúcom konaní žalovanou. Krajský súd tieto skutočnosti v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nijak nevyhodnotil a v odôvodnení rozhodnutia sa s nimi nijak nevysporiadal, majúce za následok nesprávne právne posúdenie veci a súčasne nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov.

31. Podľa § 139 ods. 2 SSP v odôvodnení rozsudku správny súd uvedie stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

32. Najvyšší súd v danej súvislosti upriamuje pozornosť aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2010 sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

33. Rovnako najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015 sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV.

ÚS 329/04, IV. ÚS, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, (súčasná úprava v § 139 ods. 2 SSP), v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t.j. v zmysle procesnoprávnych predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

34. Uvedenou problematikou sa už viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, podľa ktorého z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993). Rovnako rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsko z 21. januára 1999).

35. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a ani Ústavného súdu Slovenskej republiky a v neposlednom rade ani judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k nezákonnosti rozsudku z formálnych dôvodov.

36. Vo svetle vyššie uvedenom kasačný súd podrobil prieskumu kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom dospel k záveru, že z odôvodnenia krajského súdu nie je zjavné, v akom rozsahu podrobil súdnemu prieskumu napadnuté rozhodnutia Sociálnej poisťovne v oboch stupňoch, ako aj jeho vlastné posúdenie, keď z dôvodov uvádzaných krajským súdom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevyplýva, na základe akých skutkových zistení ustálil svoj právny záver o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovanej, pričom nechal bez povšimnutia namiatanú argumentáciu žalovanej. Krajský súd sa s argumentáciou žalovanej náležite nezaoberal, keď bez ďalšieho zdôvodnenia sa stotožnil s argumentáciou žalobcu. V danej súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť na právnu úpravu ustanovenú v § 5 bod 9 veta prvá SSP, ktorá zakotvuje jednu zo základných zásad konania, v zmysle ktorej, v konaní pred správnym súdom majú účastníci konania rovné postavenie. Rovnako právna úprava ustanovená v § 53 pred bodkočiarkou SSP stanoví, že účastníci konania majú v konaní pred správnym súdom rovnaké práva a povinnosti. Vzhľadom k uvedenému bolo preto povinnosťou správneho súdu sa rovnakou mierou zaoberať a vysporiadať skutkovými okolnosťami predkladanými tak žalobcom, ako aj žalovanou a tak zistiť skutkový a právny základ súdneho prieskumu rozhodnutia žalovanej.

37. Vychádzajúc z uvedeného vyššie najvyšší súd konštatuje, že ak správny súd sa dôsledne nezaoberal a nevysporiadal s tým, že o zásadnej otázke, a to právneho postavenia žalobcu pre účely sociálneho poistenia, ako základného zákonného predpokladu povinnosti platiť sociálne poistenie bolo už právoplatne rozhodnuté predchádzajúcimi rozhodnutiami Sociálnej poisťovni v oboch stupňoch, vec nesprávne právne posúdil. Súčasne krajský súd tým, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia úplne nechal bez povšimnutia zásadné skutkové zistenia pre správne právne posúdenie veci, zaťažil odôvodnenie napadnutého rozsudku v jeho podstatnej časti nejasnosťou, neurčitnosťou a nezrozumiteľnosťou a v neposlednom rade aj nepresvedčivosťou, ktorá skutočnosť podmieňuje nezákonnosť napadnutého rozsudku krajského súdu pre jeho nepreskúmateľnosť z dôvodu nedostatku odôvodnenia, majúce za následok jeho nesúladosť s právami v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

38. Vzhľadom k uvedenému vyššie najvyšší súd námietky žalovanej vznesené v kasačnej sťažnosti,

ktorými namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP vyhodnotil ako dôvodné, keďže tieto námietky spochybnili vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

39. Z uvedených dôvodov kasačný súd podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f/ SSP rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

40. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, ustáliť zásadné otázky nastolené v konaní, vzťahujúce sa na prejednávajúcu vec, v ich intenciách posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovanej v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a to v súlade s názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne krajský súd opätovne o nároku na náhradu trov konania vrátane o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

41. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.